

FRILUFTSSKADEMIN

– för dig som är ledare

INNEHÅLL

VAD DET INNEBÄR ATT VARA LEDARE **4**

UNGA I FRILUFTSAKADEMIN **6**

ATT FORTSÄTTA VÄXA MED FRILUFTSFRÄMJANDET **8**

VAD GÖR EN HJÄLPLEDARE, FUNKTIONÄR OCH MENTOR? **9**

TRYGG OCH SÄKER VERKSAMHET **11**

FRILUFTSAKADEMIN

– för dig som är ledare

Välkommen som ledare i Friluftsförbundet!

Att vara ledare i Friluftsförbundet kommer att ge dig upplevelser, kunskaper, erfarenheter, problem och kontakter med många människor. Du kommer också möta krav och förväntningar från dig själv, allmänheten, samhället och Friluftsförbundet som organisation. Om du antar dessa utmaningar och klarar av dem, utvecklas och mognar du som människa – det blir en del av belöningen för dig.

Friluftsförbundets ledare är organisationens ansikte utåt. Du representerar organisationen och varumärket. Organisationen har gemensamt tagit fram en värdegrund, alkoholpolicy och uppförandekod som alla förväntas följa. Vi har även beslutat att alla ledare som har direkt och nära kontakt med barn ska begära ett begränsat utdrag ur belastningsregistret och lämna in till lokalavdelningens styrelse. Efter det första utdraget, ska utdrag löpande lämnas vart tredje år. Läs mer om detta på www.friluftsförbundet.se. Där finns även mallar för säkerhetsplaner samt ytterligare information och material.

Som ledare i Friluftsförbundet arbetar du ideellt och leder gruppverksamhet på uppdrag av din lokalavdelning. Ibland kan du även leda verksamhet på uppdrag av regionen eller riksorganisationen. Friluftsakademin är vår utbildningsorganisation där du utbildas av våra utbildningsteam. Friluftsakademin är inte en egen organisation utan en del av Friluftsförbundets riksorganisation och regioner. Det här dokumentet bygger på Styrdokument Friluftsakademin, som beslutades av Friluftsförbundets Riksstämman i maj 2018. Här finns viktig information för dig om vad som gäller för våra ledarutbildningar. Logga in på www.friluftsförbundet.se för att läsa hela Styrdokument Ledarutbildning.

En ledare är

- medlem i Friluftsförbundet
- godkänd i baspaketet (Friluftsakademin interaktiva utbildning på webben)
- godkänd på grenspecifik ledarutbildning i Friluftsakademin
- markerad i Friluftsförbundets ledarregister, med aktiv eller vilande ledarstatus

Att bli utnämnd till ledare

- Lokalavdelningen har ansvaret för att genomföra och utveckla Friluftsförbundets verksamhet lokalt. Lokalavdelningen beslutar om vem som får utnämnas till ledare och genomföra äventyr i Friluftsförbundets namn, och har ansvar för att stötta dig som ledare att utvecklas och motiveras genom återkoppling, fortbildning och inspiration. Det innebär att din lokalavdelning är din uppdragsgivare, och att lokalavdelningens styrelse har ett ansvar för dig som ledare och de äventyr du leder.

- Dessutom brukar många lokalavdelningar också uppmuntra ledare genom att betala för utrustning som de använder i verksamheten, t.ex. jacka, ryggsäck eller liknande. På www.friluftsframjandet.se hittar du vår webbshop med utrustning för dig och dina äventyr.
- Lokalavdelningen ansvarar för att i god tid inför utbildningssäsongen tydliggöra sina behov av utbildning till regionen. Regionen, eller i vissa fall riksorganisationen, organiserar ledarutbildning inom Friluftsakademien.
- Lokalavdelningen föreslår att blivande ledare ska få gå en ledarutbildning i Friluftsakademien. I regel betalar lokalavdelningen utbildningsavgiften.
- Efter utbildningen utvärderar kursledaren din kunskap, färdighet och lämplighet och ger skriftligt utlåtande (godkänd, förslag på komplettering eller underkänd). Om du blir underkänd eller får förslag på komplettering ska utlåtandet vara nyanserat och utförligt för att stödja en god och konstruktiv process framåt.
- Efter att du blir godkänd av kursledaren på ledarutbildningen, utnämner din lokalavdelning dig till ledare. Lokalavdelningen markerar dig i Friluftsfrämjandets ledarregister. När du som ledare avslutar ditt uppdrag ansvarar lokalavdelningen för att avregistrera dig.

Alla utbildade ledare oavsett verksamhetsgren har möjlighet att leda enklare turer i lokalavdelningens närområde, t.ex. en kortare vandring på utmärkt led, förutsatt att ledaren har gjort en säkerhetsbedömning på förhand. Om du är osäker på vilka äventyr som omfattas av detta, tala med din lokalavdelning.

En grenledare är sammankallande för de andra ledarna inom verksamhetsgrenen i lokalavdelningen, och representant för verksamhetsgrenen till den lokala styrelsen och regionen. Utöver det kan grenledaren även ha andra uppdrag i lokalavdelningen.

Aktiv & vilande ledare

För att markeras som aktiv i Friluftsfrämjandets ledarregister behöver du leda äventyr minst tio timmar varje år och fortbilda dig minst en gång under en tvåårsperiod. Detta gäller alla ledare från 13 år och uppåt. Om du inte är aktiv ledare ska din lokalavdelning markera dig som vilande.

UNGA I FRILUFTSAKADEMIN

Friluftsakademins ledarutbildningar välkomnar unga. Olika verksamhetsgrenar har olika åldersgräns för när du kan utbilda dig till ledare. Kontakta din region om du vill veta mer om vad som gäller för unga och ledarutbildningar.

Ung ledarutbildning

En ung person mellan 13 och 25 år som vill bli ledare inom barnverksamheten kan gå en Ung ledarutbildning. Efter genomgången utbildning kan lokalavdelningen utnämna personen till Ung ledare i Friluftsfrämjandet. Skälet till att anordna en särskild ledarutbildning för unga inom barnverksamheten är att ge unga ledare möjlighet att skapa och utöka sitt nätverk av andra unga inom verksamhetsgrenen.

En ung ledare är:

- medlem i Friluftsrämjandet
- godkänd i baspaketet (Friluftsakademiens interaktiva utbildning på webben)
- godkänd på ung ledarutbildning i Friluftsakademin
- markerad som ung ledare i Friluftsrämjandets ledarregister, med aktiv eller vilande ledarstatus

Din lokalavdelning är din uppdragsgivare. Lokalavdelningen beslutar om vem som får utnämnas till ung ledare och genomföra äventyr i Friluftsrämjandets namn. Därmed har lokalavdelningens styrelse ett övergripande ansvar för dig som ung ledare och de äventyr du leder.

ATT FORTSÄTTA VÄXA MED FRILUFTSRÄMJANDET

Fortbildning

Lokalavdelningarna, regionerna och riksorganisationen erbjuder fortbildning till dig som ledare. Syftet med fortbildning är att stötta och inspirera dig att utvecklas i din ledarroll, hålla dina kunskaper och färdigheter aktuella och skapa utrymme för reflektion. För att markeras som aktiv i Friluftsrämjandets ledarregister behöver du fortbilda dig minst en gång under en tvåårsperiod. Det gäller för alla ledare från 13 år och uppåt.

Några exempel på vad fortbildning kan vara:

Generellt:

- Första hjälpen-utbildning

- Utbildning i säkerhet och krishantering
- Genomgång av incidentrapportering
- Ledarskap
- Idébytarmöten mellan verksamhetsgrenar eller lokalavdelningar
- Utbildning i marknadsföring (event, press mm)
- Delta på Friluftsfrämjandets Ledarvecka Sommar eller Ledarvecka Vinter på Idre Fjäll, samt andra fortbildningsaktiviteter som regioner och riksorganisationen arrangerar

Grenspecifikt:

- Grenledarträff
- Teknikutvecklingspass
- Utrustningsföreläsning
- Pass med grenrelaterad naturkunskap, t.ex. meteorologi eller ornitologi

Kursledare

De som utbildar Friluftsfrämjandets ideella ledare kallas för kursledare. Du kan bli kursledare när du har samlat på dig stor erfarenhet av att leda verksamhet i din gren, har gått alla steg i ledarutbildningen och är aktiv ledare. För att bli kursledare går du en kursledarkurs som Friluftsakademin erbjuder. Kursledarkursen är en praktisk och teoretisk fördjupning av ditt eget ledarskap.

HLU-ledare

För att utbilda kursledare behöver du ha gått Högre Ledarutbildning (HLU) i Friluftsfrämjandet. HLU är en generell, icke-grenspecifik ledarskapsutbildning på avancerad nivå. Godkända HLU-ledare ingår i en nationell pool och genomför kursledarkurser på uppdrag av Friluftsakademin. Riksorganisationen ansvarar för HLU och den nationella HLU-poolen.

VAD GÖR EN HJÄLPEDARE, FUNKTIONÄR OCH MENTOR?

Hjälpledare

Lokalavdelningen kan utnämna hjälpledare. En hjälpledare samarbetar med en godkänd ledare och är inte själv ansvarig för ett äventyr. Hjälpledaren utgör ett stöd när ledaren leder ett äventyr och/eller i administrationen av äventyr. Att vara hjälpledare kan vara första steget till att bli ledare genom att lära av en befintlig ledare under en tid. I vissa verksamhetsgrenar behöver du gå en grundläggande grenspecifik ledarutbildning innan du kan bli hjälpledare (t.ex. introutbildning i alpin skidåkning).

En hjälpledare:

- är medlem i Friluftsfrämjandet
- är godkänd på Friluftsfrämjandets värdegrundsbildning, en del av baspaketet (Friluftsakademiens interaktiva utbildning på webben)
- kan vara markerad som hjälpledare i Friluftsfrämjandets ledarregister

Din lokalavdelning är din uppdragsgivare. Lokalavdelningen beslutar om vem som får utnämnas till hjälpledare. Därmed har lokalavdelningens styrelse ett övergripande ansvar för dig som hjälpledare.

Funktionär

Lokalavdelningen kan utnämna funktionärer. En funktionär har uppgifter som möjliggör äventyr utan att ha ett ledaransvar. Inom Friluftsrämjandet förekommer en stor verksamhet som består av enklare friluftaktiviteter med begränsat tekniskt inslag, lägre riskbild och generellt mindre utrustning. Exempel kan vara svampplockning, tipspromenader, att sköta liften eller stugan, där det bedöms som tillräckligt att en funktionär har ansvar

En funktionär:

- är medlem i Friluftsrämjandet
- är införstådd med Friluftsrämjandets värdegrund enligt utbildningen i baspaketet (Friluftsakademins interaktiva utbildning på webben)
- kan vara markerad som funktionär i Friluftsrämjandets ledarregister

Din lokalavdelning är din uppdragsgivare. Lokalavdelningen beslutar om vem som får utnämnas till funktionär. Därmed har lokalavdelningens styrelse ett övergripande ansvar för dig som funktionär.

Mentor

För att utvecklas i din ledarroll kan du ibland behöva stöd av en mer erfaren ledare. Då kan lokalavdelningen utse en mentor till dig. En mentor är engagerad i lokalavdelningen och bidrar till din utveckling med råd, stöd och feedback. Mentorn bidrar till kunskapsväxling och kvalitetssäkring inom Friluftsrämjandet. Prata med din lokalavdelning om du är intresserad av att få eller bli en mentor.

En mentor:

- är medlem i Friluftsrämjandet
- är godkänd i baspaketet (Friluftsakademins interaktiva utbildning på webben)

- är godkänd på ledarutbildning i Friluftsakademin
- har tagit del av Friluftsförbundets mentorhandledning (under utveckling)
- är markerad som mentor i Friluftsförbundets ledarregister
- har varit aktiv ledare i samma verksamhetsgren under en längre period
- är engagerad lokalt

TRYGG OCH SÄKER VERKSAMHET

I Friluftsförbundet vill vi att ledare och kursledare tillämpar ett modernt ledarskap som bygger på respekt för alla människors lika värde, dagsaktuell kunskap, kompetens, dialog, samarbetsförmåga och ödmjukhet inför uppdraget.

Som stöd för dig som ledare att kunna erbjuda våra medlemmar en trygg och säker upplevelse, har vi tagit fram en mall för säkerhetsplan vid planering av äventyr. Denna mall finns på www.friluftsförbundet.se.

Vi har även beslutat att alla ledare som har direkt och nära kontakt med barn ska begära ett begränsat utdrag ur belastningsregistret och lämna in till lokalavdelningens styrelse. Efter det första utdraget, ska utdrag löpande lämnas vart tredje år.

Smärre förseelser

Vid smärre förseelser som inte följer intentionen i uppförandekoden, värdegrunden eller andra policys förespråkar vi en dialog mellan ledaren och uppdragsgivaren (lokalavdelningen, regionen eller riksorganisationen), eventuellt en intern utredning och tydlighet om vad vi förväntar oss framöver.

Avstängning

Om en ledare eller kursledare inom Friluftsförbundet bedöms motarbeta eller kunna skada Friluftsförbundets anseende eller intresse har lokalavdelningen, regionen och riksorganisationens styrelse mandat att med omedelbar verkan stänga av ledaren under en viss tid. Vid misstanke om brott ska anmälan till polismyndighet alltid ske.

Avstängning av ledare skall föregås av en dialog med berörd ledare. Skriftlig dokumentation av ärendet skall finnas, och där ska en klar motivering framgå eller hänvisning till gällande policydokument.

LÅT ÄVENTYRET BÖRJA.

www.friluftsfremjandet.se

FRILUFTS
FRÄMJANDET

